

“Je geeft geen leiding aan mensen, maar aan een complex proces”

Portret Petra van Beveren | Programmaleider Nieuwe Opleidingsschool Amsterdam (NOA)

Petra van Beveren is een oude rot in het vak: al sinds 2013 is ze programmaleider van de [Nieuwe Opleidingsschool Amsterdam](#) (NOA), die toen nog werd gesubsidieerd door de gemeente Amsterdam. Ze deed dit eerst vanuit de Hogeschool van Amsterdam en nu vanuit Hogeschool Utrecht. De rol blijft haar boeien. “Je creëert samen iets waardevols, omdat Samen Opleiden waarde toevoegt aan de opleidingen, aan de scholen, en vooral aan de studenten die tot leraar worden opgeleid.”

Andere wereld

Het geldt voor de meeste beginnende programmaleiders: je hebt werkervaring opgedaan in een ‘gewone’ organisatie met verschillende managementlagen en een hiërarchische organisatiestructuur. Je had een leidinggevende en gaf misschien zelf ook leiding aan professionals. En dan word je programmaleider van een partnerschap Samen Opleiden. “Je komt dan terecht in een totaal andere wereld,” zegt Petra, “omdat je gaat werken in een netwerkorganisatie. Een netwerkorganisatie is heel anders georganiseerd en er gelden hele andere regels dan in de meeste organisaties. Als je daar geen ervaring mee hebt, kan dat in het begin best ingewikkeld zijn.”

Relaties, relaties, relaties

Het ingewikkelde zit er vooral in dat je als programmaleider geen hiërarchische verhouding hebt met de mensen waarmee je werkt, maar dat je ze wél zo ver wilt krijgen dat ze bepaalde dingen op een bepaalde manier gaan doen, legt Petra uit. “Omdat die mensen formeel onder andere leidinggevend van andere organisaties vallen, moet je strategisch, tactisch, communicatief en creatief zijn om mensen te winnen, warm te maken en te enthousiasmeren voor de doelen van het partnerschap. Je geeft als programmaleider van een partnerschap geen leiding aan mensen, maar je geeft leiding aan een complex proces. Dat maakt dat je continu bezig bent met relaties opbouwen en onderhouden, dat je voortdurend verbinding moet maken en moet onderhandelen. Relaties, relaties, relaties, daar draait het om.”

Opleiders de motor

Het is daarbij volgens Petra van essentieel belang dat je beseft dat de opleiders de motor zijn van het Samen Opleiden. “Je geeft als programmaleider de opleiders het podium. Dat kan alleen als je ook de teamleiders, schoolleiders en de HR-medewerkers van hun organisaties vanaf het begin betreft. Hun rol is namelijk van cruciaal belang. Als je bijvoorbeeld wilt dat opleiders worden vrijgeroosterd, is dat – zeker in tijden van lerarentekorten – een tactisch en creatief proces van onderhandelen met teamleiders, schoolleiders, HR-medewerkers en de opleiders zelf.”

Het is zeker in het begin ook belangrijk dat je de sturingsgebieden waarmee je te maken hebt goed kadert, zegt Petra. “Als je niet oppast, wordt álles Samen Opleiden en samen professionaliseren en moet je de hele wereld op je schouders houden. Om dat te voorkomen is het nodig dat je goed overzicht hebt van de sturingsgebieden binnen jouw partnerschap. Voorwaarde is natuurlijk dat je je goed hebt verdiept in de opleidingsvisie, de missie, opleidingsdidactiek en de omgeving van het partnerschap, dat je weet welke afspraken er zijn gemaakt en welke weg het partnerschap wil bewandelen. Want dat alles is leidend voor alle acties van de programmaleider.”

Ontdekkingsreis

Er komt, zeker in het begin, veel op de programmaleider af, onder meer omdat er in de wereld van het Samen Opleiden veel in beweging is. Dat maakt het soms complex om het partnerschap aan te sturen, maar maakt het werk volgens Petra juist ook zo boeiend. “Pak de ruimte om trends te ontwikkelen en om te innoveren”, is haar advies. “Ga uitdagingen aan en geniet van het ontdekken. Het is namelijk een ontdekkingsreis, omdat we met het Samen Opleiden eigenlijk gewoon iets nieuws neerzetten. Natuurlijk zijn er kaders, maar wij brengen alles bij elkaar en niemand weet precies hoe het opleidingslandschap er bijvoorbeeld over tien jaar uitziet.”

Omdat zo’n ontdekkingsreis natuurlijk ook onzekerheid met zich meebrengt, is het belangrijk dat je als programmaleider hulp en steun durft te vragen, vindt Petra. “Ik raad nieuwe programmaleiders aan om gebruik te maken van het aanbod en het netwerk van het Platform Samen Opleiden & Professionaliseren. Daar vind je informatie en instrumenten, en daar ontmoet je collega’s van andere partnerschappen en mensen die veel ervaring en kennis hebben op dit gebied.”